

КОНТРАКТ ТВІННІНГ

**Розробка нових статистичних методологій і показників в окремих сферах
статистики згідно зі статистичними стандартами ЄС**

Україна

ЗВІТ ПРО НАВЧАЛЬНИЙ ВІЗИТ

У рамках завдання 3.1.3 та 3.2.3

Учасники навчального візиту:

Собко М.М., заступник директора департаменту статистики виробництва

Кобзєва Т.Є., начальник відділу статистики інвестицій зовнішньоекономічної діяльності
департаменту статистики виробництва

Фараон О.М., головний спеціаліст-економіст відділу статистики інвестицій
зовнішньоекономічної діяльності департаменту статистики виробництва Кладченко І.М.,
головний спеціаліст-економіст відділу статистики капітальних інвестицій та основних засобів
цього ж департаменту

Петрусенко С., начальник відділу статистики виробництва

Горбач Т., математик відділу статистики виробництва

15-16 жовтня 2012 року

Версія: Остаточна

		 STATISTICS DENMARK

Київ - 2012

Собко М.М., заступник директора департаменту статистики виробництва

Кобзєва Т.Є., начальник відділу статистики інвестицій зовнішньоекономічної діяльності департаменту статистики виробництва

Фараон О.М., головний спеціаліст-економіст відділу статистики інвестицій зовнішньоекономічної діяльності департаменту статистики виробництва Кладченко І.М., головний спеціаліст-економіст відділу статистики капітальних інвестицій та основних засобів цього ж департаменту

Петрусенко С., начальник відділу статистики виробництва

Горбач Т., математик відділу статистики виробництва

Зміст

1. Загальна частина	4
2. Оцінка та результати.....	4
2. Висновки та результати.....	7

Перелік скорочень

ТЗ	Технічне завдання
ДССУ	Державна служба статистики України
СД	Статистична служба Данії

1. Загальна частина

Навчальний візит проходив у Статистичній службі Швеції у м. Еребру 15 жовтня та в м. Стокгольм 16 жовтня 2012 року.

Метою візиту до Статистичної служби Швеції було вивчення досвіду та методологічних засад проведення статистичного спостереження щодо капітальних інвестицій на вибірковій основі; вивчення методологічних і організаційних засад проведення статистичного спостереження з прямих інвестицій з урахуванням стандартів Організації економічного співробітництва та розвитку в статистичній практиці спостереження прямих інвестицій та ознайомлення з організацією, веденням і використанням статистичного реєстру підприємств для проведення спостережень.

Робочі зустрічі відбувалися відповідно до програми візиту, розробленої Статистичною службою Швеції. З боку Статистичної служби Швеції навчання проводили експерти Евалена Андерсон, Петер Торен, Стефан Блумквіст, Аніка Ліндблом, Тііна Орусільд, Лінда Віесе, Кан Тонгур, Георг Андерсон та Райан Льош. Експерти Статистичної служби Швеції підготували презентації по кожному з визначених питань візиту.

2. Оцінка та результати

Під час навчального візиту було обговорено:

1. Статистичний реєстр у Швеції.

Статистичний реєстр у Швеції існує з 1963 року та регулюється національним законодавством Швеції та нормативно-правовими актами Євросоюзу.

Статистичний реєстр базується на адміністративних реєстрах: юридичних осіб, населення, платників податків, нерухомого майна тощо та даних національних статистичних спостережень і складається з основного (базового) статистичного реєстру та, крім того, містить ознаки за вимогами Євростату. Статистичний реєстр Швеції складається з реєстру підприємств (99% одиниць у реєстрі) та місцевих одиниць (1%).

Активність і інформація щодо одиниць у статистичному реєстрі актуалізуються за даними статистичних спостережень і адміністративних джерел (реєстр платників податків, реєстр роботодавців, реєстр поданих декларацій про доходи, дані про зміну чисельності працюючих, реєстр платників податку з фізичних осіб-підприємців). Також на платній основі отримуються дані приватних компаній, що ведуть реєстри юридичних адрес суб'єктів економіки; щодо реєстрації місцевих одиниць; щодо груп підприємств. Актуалізація статреєстру здійснюється: кожні 2 тижні, щомісячно, щоквартально, щорічно.

Статистичний реєстр містить ідентифікаційну складову (ідентифікаційний код, назва; адреса (індекс, код місцевості, код території), телефон, факс, адреса електронної пошти), класифікаційну (код виду економічної діяльності, код за інституційним сектором, організаційно-правова форма власності), демографічну (дата початку діяльності, дата припинення діяльності, дата призупинення діяльності, дата поновлення діяльності тощо) та статистичну (чисельність

працівників; оборот, вартість основних засобів) інформацію щодо кожної статистичної одиниці.

За даними статистичного реєстру на кінець року формується і фіксується список підприємств, на основі якого формуються генеральні сукупності для проведення статистичних спостережень. Побудова генеральних та вибірових сукупностей здійснюється за допомогою системи для координації генеральних та вибірових сукупностей (SAMU). Це програмний продукт, за допомогою якого формуються генеральні та вибірові сукупності для проведення статистичних спостережень, координується звітне навантаження на респондентів.

2. Організація та проведення статистичного спостереження з капітальних інвестицій на вибірковій основі.

Статистичне спостереження зі статистики капітальних інвестицій у Швеції регулюється національними нормативно-правовими актами та регламентами Європейського Союзу. Спостереження проводиться на кварталній основі, респондентами спостереження є підприємства нефінансового сектору економіки. У статистичній практиці Швеції відсутнє законодавче визначення розміру підприємства. Для кожного статистичного спостереження використовуються свої критерії для групування звітних одиниць за розміром.

Статистичне спостереження з капітальних інвестицій проводиться 3 рази на рік: у травні (за I квартал), жовтні (за II і III квартали), у лютому (за IV квартал та рік), крім того, у кожній анкеті уточнюються дані попередніх кварталів та вказуються очікування респондентів на майбутні періоди. Анкети спостереження різні для підприємств із різними видами економічної діяльності.

Спостереження з капітальних інвестицій проводиться на вибірковій основі. Застосовується комбінована (відсікання та ймовірнісна) вибірка, диференційована за видами економічної діяльності підприємств. Наприклад, для підприємств промислових видів діяльності на суцільній основі спостерігаються одиниці з чисельністю працюючих від 200 осіб, підприємства з чисельністю від 20 до 199 – шляхом ймовірнісної вибірки, від 10 до 19 осіб – шляхом моделювання. Серед підприємств сфери бізнесу, будівництва обстежуються підприємства з чисельністю працюючих від 10 осіб, підприємств енергетики – від 5 осіб. Також на суцільній основі обстежуються підприємства, вартість основних засобів яких перевищує 500 млн. шведських крон, від 10 млн. – на вибірковій основі.

Протягом звітного року сформована для спостереження сукупність уточнюється у частині підприємств, які за критеріями повинні звітувати на суцільній основі, вибірова сукупність залишається незмінною протягом року. Наразі Статистична служба Швеції працює над питанням актуалізації протягом звітного року вибіркової сукупності, оскільки, за проведеними оцінками, до кінця звітного року ця сукупність втрачає свою актуальність та репрезентативність.

Зважаючи на особливості спостереження щодо капітальних інвестицій, комплекс електронної обробки інформації за цим спостереженням існує як самостійний комплекс. Розробниками цього комплексу були IBM та Статистична

служба Швеції. Цей комплекс інтегрований зі статреєстром та системою SAMU, крім того, у комплексі накопичується інформація щодо обсягів освоєних капітальних інвестицій за ряд років та інші статистичні показники та ознаки для можливості якісного формування вибіркової сукупності та її актуалізації.

3. Методологічні та організаційні засади проведення статистичного спостереження з прямих інвестицій.

Спостереження щодо прямих іноземних інвестицій проводиться з місячною та річною періодичністю. Статистичне оприлюднення інформації здійснюється з квартальною та річною періодичністю. Крім того, щоквартально проводиться спостереження щодо торгових кредитів підприємств, за яким отримується інформація щодо кредитів між шведською групою підприємств та іноземною групою компаній.

Термін "пряма іноземна інвестиція" у статистичній практиці Швеції відповідає стандартам Еталонного визначення Організації економічного співробітництва та розвитку для іноземних прямих інвестицій (4-те видання).

Спостереження щодо прямих інвестицій проводиться на вибірковій основі у частині малих підприємств. Для місячного спостереження використовується вибірка методом відсікання, для річного – ймовірнісна. Як об'єкт спостереження виступає юридична особа. Об'єктом вибірки є група підприємств, до якої входить юридична особа, що підлягає обстеженню. Критерієм формування вибіркової сукупності є обсяг капіталу.

Генеральна сукупність формується за даними статистичного реєстру Швеції, даними національного реєстру підприємств та організацій, комерційного реєстру щодо іноземних власників компаній, акції яких котируються на фондових біржах, фінансової статистики тощо.

На річній основі обстежуються показники щодо обсягів (запасів) капіталу, доходів, кредитів та позик; щомісячно – поточні операції (потоки) між прямим інвестором та підприємством прямого інвестування. Також у річному спостереженні містяться запитання щодо власників, країн походження власників, входження респондента до групи компаній, країн походження материнської компанії. Ця інформація дає можливість застосовувати принцип направленості при формуванні даних з прямих інвестицій. Запаси капіталу дооцінюються на ринкову вартість, реінвестовані прибутки та вартість нерухомості нерезидентів (фізичних осіб).

При формуванні результатів спостережень також здійснюється обмін інформацією з Центробанком про проведення операцій між шведськими компаніями та їх партнерами у Євросоюзі та навпаки.

Річні результати обстеження із прямих іноземних інвестицій (запаси) оприлюднюються у грудні після звітного року та надаються Міжнародному валютному фонду, Організації економічного співробітництва та розвитку, а також Євростату.

3. Висновки та результати

Статистична служба Швеції представила інформацію щодо участі у проекті Євростату зі створення Реєстру груп підприємств Євросоюзу. Реалізація цього проекту здійснюється упродовж 2008-2012 років. Метою цього проекту є визначення економічного впливу глобалізації в країнах ЄС, гармонізація статистичної інформації між співвиробниками та забезпечення статистичними даними основних користувачів: Євростату, Центробанку ЄС, національних статистичних офісів та національних центральних банків щодо статистики філіалів та прямих іноземних інвестицій, визначення кількості багатонаціональних компаній, що працюють в ЄС. Запровадження Реєстру груп підприємств Євросоюзу передбачено у 2013 році. Ціллю цієї роботи є надання країнам Євросоюзу для статистичних цілей переліків груп підприємств, що працюють більш ніж в одній країні.

Навчальний візит був направлений на поглиблення знань учасників відносно методологічних засад проведення статистичного спостереження щодо капітальних інвестицій на вибірковій основі; методологічних та організаційних засад проведення статистичного спостереження з прямих інвестицій з урахуванням стандартів Організації економічного співробітництва та розвитку в статистичній практиці спостереження щодо прямих інвестицій.

Отримані під час навчального візиту до Статистичної служби Швеції знання будуть використані для вдосконалення спостереження з прямих інвестицій у частині встановлення ступеня та видів взаємозв'язків між підприємствами та іноземними інвесторами, та при розробленні методичного забезпечення для проведення вибіркового спостереження зі статистики капітальних інвестицій.